

Posudek diplomové práce

Jan Lalić, *Přístup Islámského společenství Bosny a Hercegoviny k wahhábismu mezi lety 1992 a 2016* (magisterská práce na FSV UK Institut mezinárodních studií, vedoucí práce PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.), Praha 2016, 118 s.

Dnešní Bosna a Hercegovina není již „země neznámá“. Občanská válka v první polovině devadesátých let a následující dvě desetiletí snah mezinárodního společenství o nastolení pořádku v této zemi, přilákaly i u nás již několik historiků a politologů (nemluvě již o publicistech), aby věnovali pozornost nešťastné zemi.

Tématem práce je vztah hlavní náboženské organizace muslimů Bosny na Hercegoviny Islámského společenství k wahhábismu/saláfismu a reakce na snahy této odnože islamismu prosadit se v zemi, případně ji i ovládnout.

Wahhábitská interpretace islámu, která se do Bosny i Hercegoviny dostala s příchodem zahraničních dobrovolníků a humanitárních organizací z islámských zemí během války v letech 1992-1995, se od počátku dostala do konfliktu s místní islámskou tradicí.

Lalićova práce má za cíl objasnit vývoj přístupu oficiální náboženské instituce bosenských muslimů islámského společenství k wahhábismu a jeho stoupencům od jejich příchodu počátkem devadesátých let po současnost. Výchozí premisa byla, že Islámské společenství od počátku muselo zaujmout vůči cizí náboženské tradici negativní postoj a pokud tomu tak nebylo na samotném počátku války, pak to bylo determinováno politickými potřebami.

Zadaným cílům odpovídá výsledný text, organicky rozdělený do šesti kapitol. Vstupní dvě kapitoly podávají nezbytné pensum informací o islámu a muslimech na území Bosny a Hercegoviny po současnost, ale i o wahhábismu/saláfismu a jeho konkrétním působení od počátku devadesátých let v Bosně. V dalším textu autor sleduje vývoj vztahu Islámského společenství k wahhábismu a konkrétně k jeho úsilí o upevnění vlivu, od počátečního ambivalentního vztahu (daného potřebami války-pomoc zahraničních dobrovolníků a organizace humanitární a jiné pomoci) až po přehlížení a odmítní. Zejména po radikalizaci wahhábů po roce 2006, a prvních teroristických akcích na samotném území Bosny (mj. i útok na americké velvyslanectví v Sarajevu).

Důležité je, že se zřejmě nenaplnily některé obavy z toho, že radikální islamismus si z Bosny a Hercegoviny vybuduje základnu pro další expanzi do Evropy (stejně jako v Kosovu či Albánii). Zdá se, že sekularizovaní muslimové dokázali jim postavit hráz (alespoň zatím).

U historizujícího úvodu mi chybí alespoň zmínka o Jugoslávské muslimské organizaci D. Kulenoviće. A také o postoji části muslimských elit k nacistům, případně ke kolaboraci s ustašovským režimem. Snad se tam mohlo objevit i to, že první s nápadem vytvořit „bosenský“ národ (spíše však na základě zemského „vlastenectví“) přišel B. Kállay. Z dalšího textu jakoby se vytratila politická stránka bosenského konfliktu, jeho aktéry přece nebyli jen muslimové a jejich organizace, ale také SDA a zejména Izetbegović. Těchto pár poznámek pak nelze chápat jako výtky, ale spíše jako podněty.

Jako celek práce působí dobrým dojmem, svým obsahem je přímo „osvěžující“, na naše poměry novátorská (co do obsahu málo známé problematiky, ale i všestranným autorským přístupem). Autor nejen, že položil správné otázky k řešení, ale i přesvědčivě je zodpověděl. S materií, s kterou pracoval, dospěl k hodnotným výsledkům. Podařilo se mu odpovědět na vytyčené otázky a potvrdit své hypotézy. Závěry, ke kterým autor dospěl, lze považovat za správné a logické. Prokázal také, že umí pracovat s materiálem, vyhodnotit jej a vybrat to nejprůkaznější.

Celkový dojem z práce je velmi dobrý. Text je dobře strukturovaný a dobře se čte. Použitá literatura a prameny (navíc doplněné četnými rozhovory) jsou více než dostatečné. Metodologicky jde o analýzu dostupných zdrojů s prvky komparace. Práce je napsaná dobrým jazykem, bez zbytečných pravopisných chyb.

Kolega Lalić si vybral složitou a ne snadno zpracovatelnou problematiku. Napsal velmi dobrou práci, vyhovující požadavkům, kladeným na práce magisterské. Doporučuji přijetí této práce, kterou hodnotím jako **v ý b o r n o u**.

V Praze 5. září 2016

PhDr. Miroslav Tejchman, DrSc.